

Utenriksanalyse: India er ikke som Kina
STEIN TØNNESSON Historiker og fredsforsker. Direktør ved Institutt for
 fredsforskning (Prio). Interessområder: fred (i både snever og utvidet for-
 stand), Kinas fremvekst som stormakt, «krigen mot terror», stein@prio.no

Morgenblad
 8.-14. august 2008

India blir stadig oftere sammenlignet med Kina, men ligner egentlig mer på Afrika.

Da forhandlingene i Verdens handelsorganisasjon (WTO) brøt sammen i forrige uke, snakkete mange om de «nye vekstlandene» Kina og India og deres nye rolle. Men det er stor forskjell på Kina og India. Mens verden av Indias samlede eksport i 2007 var bare litt høyere enn Norges eksporter, te Kina mer enn noe annet land i verden, bortsett fra Tyskland.

Lita sammenlignbare: India og Kina er to store stater. For øvrig er likhetene få.

Kina er det nå kun 8-10 prosent som lever på under 1 dollar om dagen – Verdensbankens mål på «absolutt fattigdom». I India og Afrika er det rundt 35 prosent. Og hever vi fattigdomsgrensen til 2 dollar (ti kroner) per dag, må 80 prosent av Indias befolkning regnes som fattige. Det er dobbelt så mange fattige i India som i Kina og flere fattige i India enn i Afrika.

Det samme bildet får vi på energiområdet. Afrika bruker litt

Det er rart at det er blitt så vanlig å snakke om Kina og India i samme åndedrag. De betegnes som «vekstland» eller «kommende stormakter», mens Afrika fortsatt ses som underutviklet. Selv briten David Smiths nøyaktne og innsiktsfulle bok fra i fjor, *Dragon og elefant*, stiller langt på vei Kina og India på samme linje. Noen hevder til og med at India har bedre økonomiske utsikter enn kineserne fordi de er demokratiske, behersker høyteknologier, satser på fremtidige næringer, briterker engelsk og har tettere samvær med innovative miljøer i USA.

Det som får dem til å ligne, er at de er store stater. Kina er en enhetsstat med 22 provinser og fem autonome områder. India er føderalstat med 28 delstater og 7 føderale territorier. Unionsregjeringen i New Delhi spiller en betydelig rolle innad og representerer hele India utad. Afrika består av 53 suverene stater med hvert sitt FN-medlemskap og en union som kan har en beskjeden rolle.

Hvis vi inndelend sammenligner Kina, India og Afrika økonomisk, havner Kina i en klasse for seg. Kina hadde i 2007 et brutto nasjonalprodukt på 3,3 billioner dollar. Indias og Afrikas var omtrent like store. I overkant av 1 billion. Når vi vet at India har 1,1 milliarder innbyggere og Afrika kun 0,9, betyr det at Afrika har høyere BNP per innbygger. Når

vi sammenligner i forhold til kjøpekraft, havner India litt over Afrika fordi Indias gjennomsnittlige prisenivå er lavere. Kinas BNP per innbygger er om lag dobbelt så høyt som Afrikas og Indias, nansett hvordan vi regner.

Hva da med veksten? Selv om både India og Afrikas økonomi har vokst raskt de siste årene, drar Kina stadig mer fra. Men ikke når det gjelder befolkningstallet. Det vokser fortest i Afrika (2,3 prosent årlig), langsommere i India (1,4 prosent) og meget langsamt i Kina (0,6 prosent). Fra omkring 2030 vil kanskje arbeidsdyktig alder få vansker med å fø på en aldrende befolkning. Det problemet får verken

India eller Afrika. Dog er det en stund til 2030. Kinas BNP vokste gjennomsnittlig 8,4 prosent hvert år i perioden 1975-2005, Indias 3,4 prosent, mens Afrikas sto på stedet hvil. De siste årene har det gått bedre i India og Afrika. I 2005 og 2006 vokste Indias økonomi faktisk over 9 prosent, og Afrika har i flere år hatt en vekst på over 5 prosent. Men Kina øker sitt forsprang med årlige vekstfall på 10-11 prosent. Ettersom utgangspunktet er høyere, utgjør dessuten Kinas vekst langt mer i absolutte tall. I 2007 vokste Kinas BNP med over 300 milliarder dollar. Indias kun med 80 og Afrikas med 60. Og hva med fattigdom? I

mer olje enn India, mens Kinas oljeforbruk er tre ganger så høyt. Kina og India bruker mer kull enn Afrika, som i likhet med India har et stort vannkraftpotensial. Mens Kina nå slipper ut mer CO₂ enn noe annet land og snart står for 25 prosent av verdens utslipp, ligger Indias og Afrikas godt under 10 prosent. I klimaforhandlingene er det mye viktigere at Kina setter klare utslippsmål enn at India gjør det.

Noen vil snusse når jeg sammenligner India og Afrika og innvende at noen få land står for det meste av Afrikas vekst, mens resten forblir fattige. Det er riktig at Afrikas rikdom er konsentrert i sør og nord, i Sør-Afrika, Botswana, Namibia, Libya, Tunisia og

Algerie. Mye av veksten de siste årene skyldes prisøkning på olje og andre råvarer, som har gitt store inntekter i Algerie, Angola, Nigeria og Ekvatorial-Guinea. Land som Tanzania, Malawi, Burundi, Somalia og Liberia er svært fattige og rammes av høye priser. Men rikdommen er også ulikt fordelt i India. Den relative velstanden i Delhi, Maharashtra, Kerala, Punjab, Gujarat, Tamil Nadu og Andhra Pradesh ligger høyt over nivået i de fattige, folkerike statene Bihar, Uttar Pradesh og Orissa.

Vi skal være forsiktige med å sette India og Kina i samme bås. Kina er en av verdens ledende stormakter. India er et kjempemessig utviklingsland.